

kriminalisering, og hvordan vi forhindrer udelukkelse fra samfundet.

Som jeg indledte med at sige, har internationaliseringen været det, der har kendetegnet det forløbne år. Vi har oplevet en Amsterdamtraktat blive vedtaget. Vi har oplevet Kosovokonflikt, -krise, -krig. Vi har oplevet NATO's udvikelse. En række ting, som viser, at internationaliseringen er blevet et centralt tema i vores samfund. Vi skal være med til at bære byrderne, og det har der heldigvis været bred enighed om.

Det har der været i forhold til Kosovokonflikten og på en række andre områder. Vi skal ikke mindst i forbindelse med EU-samarbejdet sikre, at vi kan løfte flygtningeproblemerne. Det tror jeg er utrolig vigtigt.

Men jeg vil gerne understrege, at vi ikke må blive nærsynede i den sammenhæng, at vi ikke må tro, at de problemer, som er Europas problemer, er de eneste problemer. Ude omkring i verden er der i øjeblikket krige, som er ved at blive glemt, og som foranlediger humanitære katastrofer, som også er ved at blive glemt. Må jeg blot minde om, at man i Sydsudan i snart årtier har haft en krig i gang, at man har en krig i gang i øjeblikket mellem Eritrea og Etiopien, at vi for ikke længe siden havde en voldsom naturkatastrofe i Mellemerika. De ting må vi ikke glemme, fordi vi er så koncentrerede om de europæiske problemer. Det er både en opgave for medierne og for Folketinget.

Samtidig synes jeg, at den internationalisering, som beskæftiger os alle så meget i dette Ting, er en passende anledning til at minde om, at vi også har brug for en befolkning, som forstår, hvor vigtig den opgave er. Her ved grundlovens 150-års-jubilæum er det måske tiden at gøre opmærksom på, at hvis ikke grundloven åbner mulighed for befolkningens aktive deltagelse i internationaliseringen, så forsømmer vi ikke blot en mulighed for at sikre et levende demokrati. Vi risikerer også i sidste ende, at vi ikke har den nødvendige støtte til den indsats, vi har brug for.

Derfor synes jeg, at revisionen, fornyelsen af grundlovens § 19 og § 20 og dermed spørgsmålet om internationaliseringens indtog i grundloven er et påtrængende emne, som måske i sig selv kunne være nok til at berettiggende en grundlovsrevision.

Det har været Kosovokonflikten, som har optaget medierne og også dette Ting i et stort omfang i det forløbne trekvarte år. Dilemmaet mellem på den ene side at respektere folkeret-

ten, suverænitetsbegrebet, og på den anden side sikre, at vi kunne gøre noget for at kunne løse de humanitære problemer, forhindre, at vi endte i passivitet, har været oplagt for os alle sammen.

Det har ikke været nemt, heller ikke for os, der har støttet den kurs, som har været lagt med NATO's aktion; men jeg vil gerne sige på min gruppes vegne, at vi føler, at vi har gjort det rigtige, at det var den bedste mulighed blandt ikke så mange gode, nu hvor de diplomatiske muligheder var udtømte.

Men det er vigtigt, at vi ikke lader måden, vi har grebet Kosovokonflikten an på skabe præcedens. Vi har brug for at sikre, at vi løser begrebet humanitær intervention på den bedste tænkelige måde. Det begreb er kommet for at blive, og det tror jeg alle er klar over, efter at også FN's generalsekretær har beskæftiget sig indgående med det. Folkeretten er under forandring, men folkeretten er ikke på vej ud, og det er bl.a. vores opgave at sikre, at folkeretten er det, som kommer til at styre den måde, vi løser humanitære interventionsproblemer på.

NATO skal ikke handle uden bindinger. NATO skal fortsat respektere FN's Sikkerhedsråds overordnede ansvar, sådan som der står i Washingtontraktaten, og som det også netop er blevet bekræftet i NATO's nye strategiske koncept.

Hvad har vi så lært af det forløbne år? Ja, vi har lært, at nationalismen i Europa er en fortsat trussel. Vi har også lært, at der ikke er nemme løsninger, hverken diplomatisk eller militært, for at komme nationalismen til livs, og vi har lært, at der er brug for mere ikke for mindre internationalt samarbejde. Men vi har også lært, at kredsen af europæiske lande i EU og i NATO er for lille til at kunne sikre fred og respekt for grundlæggende menneskerettigheder.

EU er ikke Europa, selv om nogle indimellem synes at tro det. EU er en brik, en magtfuld brik, i det europæiske puslespil, men det er ikke svaret alene på Europas problemer. Konklusionen er, at ikke nok så mange beslutninger om en forsvarsdimension i EU eller WEU's integration i EU havde bidraget en tøndel til løsning af Kosovokonflikten. Det er helt andre ting og specielt en større kreds af lande, der skal til. Derfor er det falsk varebetegnelse, når Kosovo-konflikten bruges som begrundelse for en intensiveret diskussion om EU's forsvarsdimension.